

AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNİN TÜKETİCİ İŞLEMİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ*

ASSESSMENT OF ATTORNEY AGREEMENT IN TERMS OF CONSUMER TRANSACTION

Ali Suphi KURŞUN**

Özet: Avukatın müvekkile avukatlık hizmeti vermesi, avukatlık sözleşmesine dayanır. Avukatlık sözleşmesinin hukukî niteliği oldukça tartışmalıdır. Bu makalede, avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğinde olabilip olamayacağı incelenecektir. Sorunun açıklığa kavuşturulabilmesi için, tüketici işleminin şartları göz önüne alınarak değerlendirme yapılması gerekmektedir. Makalede, avukatlık sözleşmesinin, hangi hâllerde tüketici işleminin şartlarını taşıyabileceği üzerinde durulacaktır. Bu kapsamda, Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemeleri'nin hukuk dairelerinin konuya ilişkin vermiş olduğu kararlardaki gerekçeleri de değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Tüketici İşlemi, Avukatlık Sözleşmesi, Satıcı, Sağlayıcı, Müvekkil

Abstract: Providing legal attorney service to the client by an attorney is based on an attorney agreement. Legal characteristic of attorney agreement is quite contradictive. In this article it will be examined if attorney agreement would be considered within the scope of consumer protection regulations. To clarify the problem, this subject ought to be evaluated by taking into account the terms of consumer transaction. In this article, the conditions where an attorney agreement would fall within the scope of consumer transactions shall be evaluated. In this context, case law, decisions of the Supreme Court and regional courts of justice will also be examined.

Keywords: Consumer Transaction, Attorney Agreement, Seller, Provider, Client

* Bu makale, Prof. Dr. Rona Serozan Hoca'mızın aziz hatrasına ithaf edilmiştir.

** Avukat, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, alisuphikursun@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7924-2974 Makalenin Gönderim Tarihi: 29.01.2019, Kabul Tarihi: 30.01.2019

I. GİRİŞ

Avukat ile müvekkil arasındaki hukukî ilişki çoğu kere avukatlık sözleşmesine dayanır. Avukatlık sözleşmesi kısaca, avukatın avukatlık hizmeti vermeyi müvekkilin ise kural olarak avukatlık ücreti ödemeyi üstlendiği sözleşme olarak ifade edilebilir. Peki, avukatlık sözleşmesi tüketici işlemi niteliğini haiz olabilir mi? Bu makalede esas itibarıyla bu soru üzerinde durulacaktır. Bu sorunun cevaplandırılabilmesi için öncelikle, bir sözleşmenin hangi hâllerde tüketici işlemi niteliğini kazanacağını ortaya koymak gerekmektedir. Bu makalede yöntem olarak, öncelikle avukatlık sözleşmesine ve tüketici işleminin şartlarına kısaca ve genel olarak değinilecektir. Ardından, avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğini haiz olup olamayacağı, konuya ilişkin Yargıtay ve bölge adliye mahkemeleri uygulamaları da değerlendirilmek suretiyle incelenecektir.

II. GENEL OLARAK AVUKATLIK SÖZLEŞMESİ

Avukatlık sözleşmesi, Avukatlık Kanunu'nun on birinci kısmında 163 ila 175. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Avukatlık Kanunu'nda avukatlık sözleşmesi tanımlanmamıştır. Buna karşılık, avukatlık sözleşmesi, AVK m. 163/f. I hükmünden yola çıkılarak şu şekilde tanımlanabilir:¹ Avukatlık sözleşmesi, avukatın avukatlık hizmeti vermeyi müvekkilin ise kural olarak ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir.

Avukatlık sözleşmesinin tarafları, avukat ve müvekkildir.² Avukatlık sözleşmesinin unsurları; avukatlık hizmeti, avukatlık ücreti ve tarafların anlaşmasıdır.³ Avukatlık sözleşmesi, kural olarak tam iki

¹ Öğretideki farklı tanımlar için bkz. Özcan Günergök, *Avukatlık Sözleşmesi*, 3. Baskı, Ankara, 2013, s. 36; Semih Güner, *Avukatlık Hukuku*, 6. Baskı, Ankara 2015, s. 294-297; Nejat Aday, *Avukatlık Hukukunun Genel Esasları*, 2. Baskı, İstanbul 1997, s. 89; Raziye Aksu, "Avukatlık Sözleşmesinin Unsurları ve Hukuki Niteliği", *TAAD*, Yıl 7, Sayı 27, Temmuz 2016, s. 862-864.

² Avukatlık sözleşmesinin tarafı, bir veya birden fazla avukat ya da avukatlık ortaklığı olabilir. Burada, "avukat" terimi, hepsini kapsayacak şekilde geniş anlamıyla kullanılmıştır.

Öğreti ve uygulamada, müvekkil yerine, iş sahibi, vekâlet veren gibi terimler de kullanılmaktadır. Örnek olarak bkz. Güner, s. 324; Aday, s. 89; Aksu, s. 872. Ancak AVK'da "müvekkil" teriminin kullanılması sebebiyle bu terim tercih edilmiştir.

³ Günergök, s. 36-39; Halûk Burcuoğlu, "Avukatlık Sözleşmesi ve Avukatlık Üc-

tarafa borç yükleyen sözleşmedir.⁴ Avukatlık sözleşmesinin hukukî niteliği son derece tartışmalıdır.⁵ Avukatlık sözleşmesinin hukukî niteliğine ilişkin görüşler, esas itibarıyla, avukatlık sözleşmesine TBK'nun vekâlet sözleşmesine ilişkin 502-514 hükümlerinin uygulanabileceğinde birleşmektedirler. Avukatlık sözleşmesi, kanunlarda herhangi bir şekil kuralı öngörülmediği için, hiçbir şekle tabi değildir (TBK m. 12/f. I). Ama elbette, avukatlık sözleşmesinin ispatı genel hükümlere tabidir (AVK m. 163/f. I).

III. TÜKETİCİ İŞLEMİNİN ŞARTLARI

Tüketici işlemi, TKHK m. 3/1 hükmünde şu şekilde tanımlanmıştır:⁶

reti ile İlgili Önemli Bazı Sorunlar", *TBB Dergisi*, Sayı 49, 2003, s. 63-64; Aksu, s. 875-879. Avukatlık ücreti, avukatlık sözleşmesinin bir unsuru olarak zikredilse de ücret kararlaştırılmadan avukatlık sözleşmesinin kurulması pekâlâ mümkündür. AVK m. 163/f. I hükmü, "Avukatlık sözleşmesinin kapsamı" başlığını taşımakta olup avukatlık sözleşmesinin ücreti kapsamı gerektiğini ifade etmiştir. Bu itibarla, avukatlık ücreti, kural olarak avukatlık sözleşmesinin unsurlarından biridir. Avukatlık sözleşmesinde ücret kararlaştırılmaması hakkında bkz. Aksu, s. 887-888.

- ⁴ Avukatlık sözleşmesi, ancak ivazlı olması hâlinde tam iki tarafa borç yükleyen sözleşme niteliğinde olur. Şayet ivazsız olacağı kararlaştırılmışsa, ücretsiz vekâlet sözleşmelerinde olduğu gibi, eksik iki tarafa borç yükleyen sözleşmeye bürünür.
- ⁵ Tartışmalar ve ileri sürülen görüşler için bkz. Günergök, s. 23-35; Meral Sungurtekin, *Avukatlık Mesleği Avukatın Hak ve Yükümlülükleri*, İzmir 1995, s. 111-120; Aksu, s. 880-885.
- ⁶ eTKHK m. 3/h hükmünde tüketici işlemi, "Mal veya hizmet piyasalarında tüketici ile satıcı-sağlayıcı arasında yapılan her türlü hukuki işlem" olarak tanımlanmıştır. Esas itibarıyla, 6502 sayılı Kanun ile 4077 sayılı Kanun arasında, tüketici işlemi tanımı bakımından herhangi bir farklılık yoktur. Sadece, 6502 sayılı Kanun'da bazı sözleşmeler örnekleyici olarak sayılmıştır. Bunun sebebi de sayılan sözleşmelerin tüketici işlemi niteliğini haiz olabileceği yönündeki tereddütlerin ortadan kaldırılması olsa gerekir. İ. Yılmaz Aslan, 6502 sayılı Kanun'a Göre Tüketici Hukuku, 4. Baskı, Bursa 2014, s. 10; Sezer Çabri, 6502 sayılı Kanun'a göre Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, Ankara 2016, s. 18; Ahmet Karakocalı/ Ali Suphi Kurşun, *Tüketici Hukuku*, İstanbul 2015, s. 14-15; Ahmet Karakocalı, "Konut Finansmanı Sözleşmeleri Kapsamında Tahsil Olunan Yeniden Yapılandırma Ücretinin Tüketici Hukuku Bakımından Yasal Dayanağının İncelenmesi", *Anadolu Hukuk Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, 2015, s. 44-45. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 07.03.2018 tarihli, E. 2016/19483, K. 2018/2839 sayılı kararında, vekâlet sözleşmesinin eTKHK'nın yürürlüğü zamanında tüketici hukukunun kapsamında olmadığından hareketle bu döneme ilişkin avukatlık sözleşmesinden doğan ihtilaflarda tüketici mahkemelerinin görevli olmadığı kabul edilmiştir. Ne var ki yukarıda da ifade edildiği üzere, tüketici işleminin kapsamı bakımından 6502 sayılı Kanun ile 4077 sayılı Kanun arasında herhangi bir farklılık yoktur. 6502 sayılı Kanun'un tüketici işlemi tanımında vekâlet sözleşme-

“Mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekâlet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlem”.

Buna göre, bir sözleşmenin tüketici işlemi olarak kabul edilebilmesi için öncelikle, sözleşmenin taraflarının satıcı-sağlayıcı ve tüketici olması gerekir.

Satıcı, TKHK m. 3/1 hükmünde; “Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye mal sunan ya da mal sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişi”; sağlayıcı, TKHK m. 3/1 hükmünde; “Kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye hizmet sunan ya da hizmet sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişi” olarak tanımlanmıştır. Tüketici ise TKHK m. 3/k hükmünde; “Ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişi” olarak tanımlanmıştır.

Görüldüğü üzere, gerek satıcı-sağlayıcı sıfatı gerek tüketici sıfatı için belirleyici kıstas, ticari veya mesleki amaç kavramıdır.⁷ Ticari veya mesleki amaç, her bir sözleşme için ayrı değerlendirilir.⁸ Ticari veya

sinin sayılmasının sebebi, uygulamadaki tereddütleri gidermektedir. Bu itibarla, Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin anılan kararının gerekçesinde isabet yoktur. Karar için bkz. Kazancı Hukuk Otomasyon.

⁷ Ticari veya mesleki amaç kavramından ne anlaşılması gerektiği açık değildir. Kanaatimce, mesleki amaç, mesleki faaliyetler ile doğrudan ilgili olan amaçlar; ticari amaç ise sürekli bir faaliyet çerçevesinde kazanç elde etme amacı olarak anlaşılabilir. Karakocalı/Kurşun, s. 27. Ticari veya mesleki amaç kavramı anlamlandırılırken güven teorisi göz önünde tutulmalıdır. Hasan Seçkin Ozanoğlu, “Tüketici Sözleşmeleri Kavramı”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Sayı 1, Cilt 50, 2001, s. 60. “Ticari veya mesleki amaç” kavramının, “ticari ve mesleki faaliyetleri kapsamında” olarak okunması gerektiği yönünde bkz. Mustafa Alper Gümüş, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, Cilt-I (Madde: 1-46), İstanbul 2014, s. 14. Benzer yönde bkz. Çabri, s. 48-49; Şebnem Akipek, Milli Şerh, Madde 3 Akipek Şerhi, İstanbul 2016, s. 55. Ticari amacın maliyetin geri döndürülmesi hâlinde söz konusu olacağı ve mesleki amacın da serbest meslek faaliyetlerini ifade ettiği yönünde bkz. Aslan, s. 6. Ayrıca bkz. Aydın Zevkiiler/Çağlar Özel, Tüketicinin Korunması Hukuku, Ankara 2016, s. 84-86.

⁸ Bazen bir sözleşmede hem ticari veya mesleki amaç hem de ticari veya mesleki olmayan amaç güdülmesi mümkün olabilir (karma amaçlı işlemler). Örneğin; bir avukatın hem ofisinde hem de evinde kullanmak üzere bilgisayar satın alması. Bu

mesleki amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel kişi satıcı- sağlayıcı, ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket gerçek veya tüzel kişi ise tüketici sıfatına sahip olur.

Tüketici işlemi niteliği bakımından dikkat edilmesi gereken son husus, sözleşmenin konusunun mal ve/veya hizmet olması gerekliliğidir.⁹ Mal, TKHK m. 3/h hükmünde; "Alışverişe konu olan; taşınır eşya, konut veya tatil amaçlı taşınmaz mallar ile elektronik ortamda kullanılmak üzere hazırlanan yazılım, ses, görüntü ve benzeri her türlü gayri maddi mallar"; hizmet, TKHK m. 3/d hükmünde; "Bir ücret veya menfaat karşılığında yapılan ya da yapılması taahhüt edilen mal sağlama dışındaki her türlü tüketici işleminin konusu" olarak tanımlanmıştır.

Şu hâlde, konusu mal ve/veya hizmet olan sözleşmede taraflarından biri ticari veya mesleki amaçlarla diğer taraf ise ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket ediyorsa o sözleşme, tüketici işlemi niteliğini haiz olur. Bir başka ifadeyle, tüketici işleminin söz konusu olabilmesi için, konusu mal ve/veya hizmet olan sözleşmenin tarafları, zıt amaçlarla hareket etmelidirler.¹⁰

gibi durumlarda, tüketici sıfatının mevcut olup olmadığının tespiti bakımından çeşitli görüşler ileri sürülmektedir. Bir görüşe göre, ağır basan amaca bakılmamıştır. Şayet ticari veya mesleki olmayan amaç ağır basıyorsa tüketici sıfatı kabul edilmelidir. Bu görüşte bkz. Ozanoğlu, s. 61. Diğer bir görüşe göre ise işlem bölünebiliyor ise her bir işlem için güdülen amaç ayrı ayrı değerlendirilmeli, işlem bölünemiyor ise ticari veya mesleki amacın mevcudiyeti sebebiyle tüketici sıfatı kabul edilmemelidir. Görüşler için bkz. Karakocalı/Kurşun, s. 20, dn. 55. Karma amaçlı işlemlerde tüketici sıfatının söz konusu olamayacağı yönünde bkz. Zevkliler/Özel, s. 95. Ayrıca bkz. Çabri, s. 64-66; Murat Aydoğdu, Tüketici Hukuku Dersleri, Ankara 2015, s. 62-63.

⁹ Sözleşmenin konusunun mal ve/veya hizmet olması zorunluluğu, tüketici işlemini tanımlayan TKHK.m.3/1 hükmündeki "Mal veya hizmet piyasalarında" ifadesinden anlaşılmaktadır. Diğer taraftan; satıcıyı tanımlayan TKHK.m.3/i hükmündeki "mal sunan", sağlayıcıyı tanımlayan TKHK.m.3/ı hükmündeki "hizmet sunan" ifadelerinden de aynı sonuca varılabilir.

¹⁰ Zevkliler/Özel, s. 84; Aydoğdu, s. 59-60.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 16.05.2018 tarihli, E. 2017/11-22, K. 2018/1102 sayılı kararına göre; "Tüketici sözleşmesinde iki taraf mevcut olup, zıt amaçların güdülmesi gerekmektedir. Başka bir anlatımla satıcı ve sağlayıcı tanımında da yer verildiği gibi satıcı ve sağlayıcının işlem yaparken ticari veya mesleki amaçlarla hareket etmesi, karşısında yer alan kişinin ise bunun tersine bir amaçla yani ticari veya mesleki olmayan amaçla (kâr elde etme amacı olmaksızın) hareket etmesi gerekir..." (Kazancı Hukuk Otomasyon).

IV. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİ TÜKETİCİ İŞLEMİ NİTELİĞİNİ HAİZ OLABİLİR Mİ?

Avukatlık sözleşmesinin, tüketici işlemi niteliğini haiz olabilip olamayacağı sorusunun cevabı için, şu üç sorunu yanıtlanması gerekmektedir:

- Müvekkil tüketici sıfatına sahip olabilir mi?
- Avukat sağlayıcı sıfatına sahip olabilir mi?
- Avukatlık hizmeti TKHK m. 3/d anlamında hizmet olarak kabul edilebilir mi?

Önemle belirtmek gerekir ki bu sorular, avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğinin tespitinde rol oynar. Avukatlık hizmetinin konusu, hukukî uyumsuzlukta tüketici işleminin mevcut olup olmaması, avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğinden bağımsızdır.

Müvekkilin tüketici sıfatı, avukatlık sözleşmesi yapılırken güttüğü amaca göre tespit edilir. Şayet müvekkil, avukatlık sözleşmesini kurarken ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket ediyorsa tüketici olarak nitelendirilir. Buna karşılık müvekkil, avukatlık sözleşmesini kurarken ticari veya mesleki amaçlarla hareket ediyorsa tüketici sıfatını haiz olamaz. Örneğin, boşanma davası ile ilgili avukatlık hizmeti için avukatlık sözleşmesi yapan gerçek kişi, tüketici sıfatına sahiptir.¹¹ Zira boşanma davası için avukatlık hizmeti almak, ticari veya mesleki amaç olarak değerlendirilemez. TKHK m. 3/k hükmünde, tüzel kişilerin de tüketici sıfatını haiz olabileceği düzenlendiğinden, avukatlık sözleşmesine taraf olan ve ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden bir dernek veya vakıf, pekâlâ tüketici sıfatını haiz olabilir. Buna karşılık, avukatlık sözleşmesi yapan tüzel kişi tacir, tüketici sıfatına sahip olamaz. Zira tüzel kişi tacirlerin, ticari olmayan amaçlarla hareket etmesi mümkün değildir.¹² Benzer şekilde, gerçek kişi tacir, ticari işletmesi ile ilgili hususlarda avukatlık sözleşmesi yaparsa, yine

¹¹ Aynı yönde bkz. Şebnem Akipek, "Avukatın Özen Yükümlülüğü ve Tüketicinin Korunması", Sektörel Bazda Tüketici Hukuku ve Uygulamaları 2015-2016, Ankara 2016, s. 188; Faruk Acar, "Avukatların Serzeniş: Ücret Sözleşmelerinde Tüketici Hukuku Denetimi", Sektörel Bazda Tüketici Hukuku ve Uygulamaları 2018, İstanbul 2018, s. 240.

¹² Gümüş, s. 31; Aslan, s. 5; Karakocalı/Kurşun, s. 25-26; Zevkliler/Özel, s. 92; Çabri, s. 59; Akipek, Milli Şerh, s. 56.

aynı sonuca ulaşılır. Bu sebeple tüzel kişi tacirler ve ticari işletmesi ile ilgili olarak avukatlık hizmeti alan gerçek kişi tacirler, avukatlık sözleşmelerinde tüketici sıfatına sahip olamazlar.¹³ Müvekkil, mesleği ile ilgili hukukî uyumsuzluklarla ilgili olarak avukatlık hizmeti alıyorsa tüketici sıfatına sahip olmaz. Zira böyle bir avukatlık sözleşmesinde müvekkil, mesleki faaliyetleri ile doğrudan ilgili olarak hareket ettiğinden mesleki amaçlarla hareket etmiş olur. Örneğin, işçilik alacakları ile ilgili hukukî uyumsuzlukları konu edinen avukatlık sözleşmesinde müvekkil, tüketici sıfatını haiz değildir.¹⁴

Bazı durumlarda müvekkil ile avukat arasında birden fazla avukatlık sözleşmesi olabilir. Örneğin, bir gerçek kişi tacirin, ticari işletmesi ile ilgili avukatlık sözleşmesi kurması ve aynı zamanda eşinden boşanmak için aynı avukattan avukatlık hizmeti alması böyledir. Bu gibi durumlarda, tüketici işlemi niteliği her sözleşme için ayrı değerlendirildiğinden, örnekteki gerçek kişi, ticari işletmesi ile ilgili avukatlık sözleşmesinde tüketici sayılamazken boşanma davasına ilişkin avukatlık sözleşmesinde ise tüketici sıfatını haizdir.

¹³ Aynı yönde bkz. Tamer İnal, "Tüketici İşlemi Kapsamında Avukatlık Vekâlet Sözleşmesi", Sektörel Bazda Tüketici Hukuku ve Uygulamaları 2016-2017, İstanbul 2017, s. 508; Akipek, Avukatın Özen Yükümlülüğü ve Tüketicinin Korunması, s. 188; Acar, s. 240.

Bu yönde bkz. Yargıtay 20. Hukuk Dairesi, T. 12.02.2018, E. 2018/174, K. 2018/900; Yargıtay 20. Hukuk Dairesi, T. 22.12.2016, E. 2016/14010, K. 2016/12538; Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, T. 21.03.2016, E. 2016/3283, K. 2016/7922; Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, T. 07.03.2016, E. 2016/2025, K. 2016/2476; Yargıtay 20. Hukuk Dairesi, T. 15.02.2016, E. 2015/16820, K. 2016/1679. (Kararlar için bkz. Kazancı Hukuk Otomasyon).

¹⁴ Aksi yönde bkz. İnal, s. 506-507.

Yargıtay'ın, işçilik alacaklarına ilişkin uyumsuzlukları konu edinen avukatlık sözleşmelerinde, müvekkilin tüketici sayılıp sayılmayacağına ilişkin olarak farklı yönde kararları bulunmaktadır. Gerçekten, Yargıtay 20. Hukuk Dairesi'nin kararlarında, işçilik alacaklarına ilişkin avukatlık sözleşmesinin tarafı olan müvekkil, tüketici olarak kabul edilmiştir. Örnek olarak bkz. Yargıtay 20. Hukuk Dairesi, T. 05.06.2017, E. 2017/6362, K. 2017/4984; Yargıtay 20. Hukuk Dairesi, T. 28.11.2016, E. 2016/11536, K. 2016/11384. Buna karşılık Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, aynı durumdaki müvekkilin tüketici sıfatını haiz olamayacağını kabul etmiştir. Örnek olarak bkz. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, T. 07.06.2016, E. 2016/12202, K. 2016/14545; Yargıtay 13. Hukuk Dairesi T. 18.01.2016, E. 2015/37991, K. 2016/562; Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, T. 23.12.2015, E. 2015/28334, K. 2015/37617. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin belirtilen son iki kararında, müvekkilin tüketici sıfatını haiz olduğu yönünde karşı oy yazılmıştır. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 18. Hukuk Dairesi'nin 15.03.2017 tarihli, E. 2017/295, K. 2017/250 sayılı kararında, işçilik alacaklarına ilişkin hukukî uyumsuzluğu konu edinen avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğinde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Kararlar için bkz. Kazancı Hukuk Otomasyon).

Avukat, avukat tarafta yer aldığı her avukatlık sözleşmesinde aynı amaçla hareket ettiğinden avukatın amacının her sözleşme için ayrı değerlendirilmesine ihtiyaç yoktur. Bu anlamda, avukatın sağlayıcı sıfatı bakımından, sözleşmede avukat olarak yer alan her avukat için ortak değerlendirme yapılabilir. Sözleşmede avukat tarafında yer alan her avukat, mesleki amaçlarla hareket eder. Avukatın mesleki amaçlarla hareket ettiğinde tereddüt yoktur. Zira avukat, avukatlık mesleğini icra etmek ve kural olarak karşılığında avukatlık ücretine hak kazanmak amacıyla avukatlık sözleşmesi yapmaktadır. TKHK m. 3/1 hükmü uyarınca sağlayıcı sıfatında belirleyici olan ticari veya mesleki amaç olduğuna göre, avukatlık sözleşmesi kurulurken mesleki amaçlarla hareket eden avukat da pekâlâ sağlayıcı sıfatını haiz olabilir.¹⁵

TKHK m. 3/d hükmüne göre hizmet, mal sağlama dışında kalan ve karşı edimi olan her türlü edimdir. Avukatlık sözleşmesinin konusu avukatlık hizmetidir. Bu anlamda avukatlık hizmeti, mal sağlama dışındaki bir edimdir.¹⁶ Şayet avukatlık sözleşmesi ücretsiz değilse avukatlık hizmeti, TKHK m. 3/d anlamında hizmet niteliğine bürünür.¹⁷ Buna karşılık, ücretsiz avukatlık sözleşmesi, konusunun hizmet olmaması sebebiyle tüketici işlemi niteliğinde olmaz.¹⁸

Şu hâlde, müvekkil ticari veya mesleki olmayan amaçlarla avukatlık hizmeti alıyorsa ve avukatlık sözleşmesi ücretsiz değilse, avukatlık

¹⁵ Aynı yönde bkz. Karakocalı/Kurşun, s. 28; Akipek, Milli Şerh, s. 55; Akipek, Avukatın Özen Yükümlülüğü ve Tüketicinin Korunması, s. 187; Acar, s. 239. Aksi yönde bkz. Güner, s. 318-319.

Ama elbette avukat olan bir kimse, kendisinin tarafı olduğu bir hukukî uyuşmazlık için avukatlık sözleşmesine müvekkil olarak taraf olabilir. Bu durumda müvekkil olarak avukatlık sözleşmesine taraf olan avukat, müvekkil olarak değerlendirilerek tüketici sıfatına sahip olur veya olmaz. Örneğin, bir avukatın vekâlet ücreti alacağı için başka bir avukatla avukatlık sözleşmesi yapması hâlinde, alacaklı avukat mesleki amaçlarla hareket ettiğinden tüketici sıfatına sahip olmaz. Buna karşılık avukat, boşanma davası için avukatlık sözleşmesine müvekkil olarak taraf oluyorsa artık, ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket ettiğinden tüketici sıfatını haiz olur.

¹⁶ Aynı yönde bkz. Çabri, s. 29-30.

¹⁷ Aynı yönde bkz. Akipek, Avukatın Özen Yükümlülüğü ve Tüketicinin Korunması, s. 187; Acar, s. 238-239.

¹⁸ İvazsız sözleşmelerin tüketici işlemi sayılmayacağı kabul edilerek de aynı sonuca ulaşılabilir. İvazsız sözleşmelerin tüketici işlemi sayılmayacağı yönünde bkz. Rona Serozan, "Tüketiciyi Koruma Yasasının Sözleşme Hukuku Alanındaki Düzenlemesinin Eleştirisi", *Yasa Hukuk İçtihat ve Mevzuat Dergisi*, Cilt XV, Sayı 173/4, Mayıs 1996, s. 580; Ozanoğlu, s. 70-71; Zevkliler/Özel, s. 79, Çabri, s. 50.

sözleşmesi tüketici işlemi niteliğinde olur.¹⁹ Avukatlık sözleşmesinde avukat olarak yer alan kişi, zaten TKHK m. 3/1 anlamında sağlayıcı konumundadır. Önemle belirtmek gerekir ki avukatlığın, AVK m. 1 uyarınca kamu hizmeti olması ve avukatların kamu hizmeti görmesi avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğinde olmasına engel teşkil etmez. Zira gerek tüketici işlemi tanımında gerek sağlayıcı tanımında, “kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere” ifadesine yer verilerek kamu hizmeti görmekle yükümlü olan kamu tüzel kişilerinin dahi sağlayıcı olarak kabul edilebileceği düzenlenmiştir. Şu hâlde, avukatların kamu hizmeti gördüğünden bahisle sağlayıcı olamayacağı yönündeki gerekçede isabet olamaz.²⁰ Bir başka ifadeyle, kamu tüzel kişilerine kadar geniş olan sağlayıcı tanımının, avukatları kapsadığı hususunda tereddüt edilemez.²¹ Kaldı ki avukatlık hizmetinin, AVK m. 1 hükmüne rağmen kamu hizmeti niteliğinde olup olmadığı tartışmalıdır.²²

Konuya ilişkin Yargıtay uygulamasına bakıldığında, kararların çoğunda, tüketici işleminin şartlarının değerlendirildiği ve müvekkilin tüketici olduğu hâllerde avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğinin kabul edildiği görülmektedir.²³ Kanaatimce, Yargıtay’ın bu

¹⁹ Aynı yönde bkz. Gümüş, s. 9-10; Çabri, s. 19-20; Akipek, Avukatın Özen Yükümlülüğü ve Tüketicinin Korunması, s. 187-188; Acar, s. 237; İnal, s. 505 vd. Aksi yönde bkz. Güner, s. 320.

²⁰ Aynı yönde bkz. Acar, s. 239-240.

²¹ Nitekim Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesi’nin 10.07.2017 tarihli, E. 2017/615, K. 2017/719 kararında, aynen şu ifadelerle yer verilmiştir: “6502 sayılı Kanun 3. maddesinde; satıcının, kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla tüketiciye mal sunan ya da mal sunanın adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişi; Sağlayıcının kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari ve mesleki amaçlarla tüketiciye hizmet sunan ya da hizmet sunanın adına yada hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişi olduğu belirtmesinin yapılması sebebiyle satıcı yada sağlayıcıların kamu tüzel kişisi olmalarının işlemin tüketici işlemi olmasını engel oluşturmayacağı anlaşılmaktadır. Avukatların kamu hizmeti gördüklerinin ve ticari ve mesleki amaçla hareket etmediklerinin kabulü halinde tüm kamu tüzel kişilerinin de ticari ve mesleki amaçla hareket etmediklerinin kabulü gerekecektir. Avukatların kamu görevlisi gibi cezalandırılmaları, onların mesleki amaçla hareket etmelerine engel teşkil etmez”. (Kazancı Hukuk Otomasyon).

²² Tartışmalar ve ileri sürülen görüşler için bkz. Aday, s. 16-19; Sungurtekin, s. 6-15; Aksu, s. 867-870. Ayrıca bkz. Güner, s. 119-125.

²³ Müvekkilin ticari veya mesleki amaçlarla hareket ettiği hâllerde avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğinde olmadığı yönünde bkz. Yargıtay 20. Hukuk Dairesi, T. 12.02.2018, E. 2018/174, K. 2018/900; Yargıtay 20. Hukuk Dairesi, T. 22.12.2016, E. 2016/14010, K. 2016/12538. Avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğini haiz olabileceği yönünde bkz. Yargıtay 20. Hukuk Dairesi, T. 06.12.2016,

yöndeki yaklaşımı isabetlidir.²⁴ Zira ücretsiz olmayan avukatlık sözleşmelerinin tüketici işlemi niteliğinde olup olmadığına belirleyici olan, müvekkilin tüketici sıfatını haiz olup olmadığıdır.²⁵

Konuya ilişkin bölge adliye mahkemesi uygulamasında, her iki yönde de kararlar mevcuttur. Gerçekten, bazı kararlarda -tıpkı Yargıtay kararlarında olduğu gibi- müvekkilin tüketici sıfatını haiz olduğu hâllerde avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğinde olduğu sonucuna varılmıştır.²⁶ Buna karşılık Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi kararlarında, avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğinde olmadığı kabul edilmiştir.²⁷ Anılan kararlarda, esas itibarıyla şu gerekçeler ile avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi olamayacağı sonucuna ulaşılmıştır:²⁸

E. 2016/12299, K. 2016/11783 (Kararlar için bkz. Kazancı Hukuk Otomasyon). Yargıtay'ın bu yöndeki uygulaması ile ilgili olarak Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesi'nin 10.07.2017 tarihli, E. 2017/615, K. 2017/719 kararında, aynen şu ifadelerle yer verilmiştir: "Bütün bu açıklamalara göre; Mahkemelerde dava takip yetkisi için avukat ile müvekkili arasında vekâlet sözleşmesinin kurulması zorunludur. Avukat ile müvekkili arasındaki ilişki vekâlet ilişkisidir. Avukatın, hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ve müvekkiline hizmet sağlayıcı olduğunun ve aralarındaki vekâlet sözleşmesi ilişkisinin 6502 sayılı yasa kapsamında kaldığının kabulü gerekmektedir. Yargıtay 13.Hukuk Dairesi'nin 03.11.2016 tarih ve E. 2016/14594-K.2016/20198 sayılı; 28.02.2016 tarih ve E.2015/23681-K.2016/17358 sayılı; 25.11.2016 tarih ve E.2016/23253-K.2016/21943 sayılı; 25.11.2016 tarih ve 2016/24793-K.2016/21990 sayılı kararları; Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin 25.12.2014 tarih ve E.2014/24250-K.2014/19620 sayılı kararı; Yargıtay 20. Hukuk Dairesi'nin 05.10.2015 tarih ve E.2015/4711-K.2015/8372 sayılı; 14.10.2015 tarih ve 2015/5283-K.2015/9104 sayılı; 29.02.2016 tarih ve E.2016/765-K.2016/2373 sayılı, 14.11.2016 tarih ve E.2016/11300 -K.2016/10682 sayılı; 28.11.2016 tarih ve E.2016/11641-K.2016/11375 sayılı; 31.01.2017 tarih ve E.2016/14594-K.2017/658 sayılı kararlarında da görüleceği üzere Yargıtay'ın yerleşmiş içtihatları da bu yöndedir". (Kazancı Hukuk Otomasyon).

²⁴ Aynı yönde bkz. Acar, s. 240.

²⁵ Benzer yönde bkz. İnal, s. 505.

²⁶ Bu yönde bkz. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesi, T. 10.07.2017, E. 2017/615, K. 2017/719; İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesi, T. 12.06.2017, E. 2017/990, K. 2017/956 (Kararlar için bkz. Kazancı Hukuk Otomasyon).

²⁷ Bu yönde bkz. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi, T. 18.05.2018, E. 2018/847, K. 2018/1049; Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi, T. 19.07.2017, E. 2017/1360, K. 2017/1114; Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi, T. 07.07.2017, E. 2017/1190, K. 2017/990; Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi T. 07.07.2017, E. 2017/1275, K. 2017/1000 (Kararlar için bkz. Kazancı Hukuk Otomasyon).

²⁸ Örneğin, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi'nin 18.05.2018 tarihli, E. 2018/847, K. 2018/1049 sayılı kararında aynen şu ifadelerle yer verilmiştir:

- Müvekkilin ticari veya mesleki olan ve olmayan konularda aynı avukattan hizmet alabileceği ve avukatlık sözleşmesinin bir bütün olarak değerlendirilmesinin gerekmesi sebebiyle müvekkilin tüketici sıfatına sahip olamayacağı,
- Avukatın yargının bir unsuru ve avukatlık hizmetinin kamu hizmeti niteliğinde olması sebebiyle avukatın sağlayıcı olarak değerlendirilemeyeceği,
- Avukatlık sözleşmesinin konusunun, avukatın yargının bir unsuru olması ve bağımsız savunmayı temsil etmesi sebebiyle TKHK anlamında hizmet olarak kabul edilemeyeceği,
- TKHK hükümlerinin avukatlık sözleşmesine uygulanamayacağı.

Kanaatimce, bu gerekçelerde isabet yoktur. Şöyle ki;

Aynı avukatın aynı müvekkile, birden fazla konuda avukatlık hizmeti vermesi, müvekkilin tüketici sıfatının tespitinde önem arz et-

“Yargının kurucu ögesi olan ve bağımsız savunmayı temsil eden avukatın yaptığı savunma görevi, Kanun’da ‘tüketici işlemi’nin tanımında belirtilen, ‘mal ve hizmet piyasalarında sunulan bir hizmet’ değil, yargılama faaliyeti kapsamında olan bir kamu hizmetidir... Ayrıca bir hukuki işlemin ‘tüketici işlemi’ olarak kabul edilebilmesi için, ticari ve mesleki olmayan amaçlarla, salt kişisel ihtiyaçlar için yapılmış olması gerektiği kuşkusuzdur. Oysaki avukatlık sözleşmesinde avukatın, yargı görevi kapsamındaki savunmayı temsil etmesi ve bu amaçla hukukî bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis etmesi karşısında, bu sözleşmenin, salt kişisel ihtiyaçlar dolayısıyla değil, ‘adaletin tecellisi’ gibi, tüm toplumu ilgilendiren amaçlarla da yapıldığını kabul etmek gereklidir... Öte yandan, avukatlık sözleşmesi, ticari ve mesleki olmayan uyumsuzluklar sebebiyle yapılabildiği gibi, ticari ve mesleki alandaki uyumsuzlukların giderilmesi için de yapılabilmekte, genellikle de tüm uyumsuzluklar için aynı avukattan hukuki yardım talep edilmektedir. Örneğin müvekkil, bir boşanma davası açılması veya ticari olmayan bir alacağının tahsili için de, ticari işletmesinden kaynaklanan bir dava ya da meslek olarak yapmış olduğu işi sebebiyle de aynı avukatla avukatlık sözleşmesi yapabilmektedir. Çeşitli hukuki yardımlar, çoğu zaman aynı avukattan talep edildiğinden, avukatlık sözleşmesinden kaynaklanan uyumsuzlukların çözümünde de bu hukukî ilişkinin bütün olarak ele alınması zorunludur... Özetle, avukatlık sözleşmesinde, sözleşmenin bir tarafı olan ‘müvekkil’, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un 3/1-k maddesindeki ‘tüketici’ tanımına uymadığı gibi, bu sözleşmenin bir ‘tüketici işlemi’ de olmadığı, dahası sözleşmenin diğer tarafı olan avukatın, mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ve hizmet sunan bir ‘sağlayıcı’ da olmadığı açıkça anlaşılmaktadır... Nasıl ki, hukukî niteliği bir ‘vekâlet’ sözleşmesi olan hakem sözleşmesinde, taraflarla hakem arasındaki ilişkiye TKHK hükümleri uygulanamazsa, yargının kurucu bir unsuru olan, bağımsız ve tarafsız savunmayı temsil eden avukatla müvekkil arasındaki ilişkiye de, TKHK hükümleri uygulanamaz”. (Kazancı Hukuk Otomasyon).

mez. Zira her bir avukatlık hizmeti, ayrı bir avukatlık sözleşmesinin konusunu oluşturur. Yukarıda da belirtildiği üzere, müvekkilin tüketici sıfatına sahip olup olamayacağı, her bir avukatlık sözleşmesi bakımından ayrıca değerlendirilir. Yukarıda verilen örnekten gidersek, bir avukatla ticari işletmesi ile ilgili olarak sürekli avukatlık hizmetine ilişkin sözleşme yapan gerçek kişi tacir, aynı avuktan boşanma davasına ilişkin avukatlık hizmeti de alabilir. Bu durumda, boşanma davasına ilişkin olarak ayrıca avukatlık sözleşmesi kurulmuş olur. Bu iki avukatlık sözleşmesi, birbirinden ayrı değerlendirilir. Örnekteki gerçek kişi, sürekli avukatlık hizmetine ilişkin sözleşmede tüketici sıfatını haiz olamazken boşanma davasına ilişkin avukatlık sözleşmesinde tüketici sıfatına sahiptir.

Yukarıda da açıklandığı üzere, avukatlık faaliyetinin kamu hizmeti niteliğinde olması avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğine engel olamaz. Zira TKHK m. 3/1, i, l hükümlerinde, kamu tüzel kişilerinin de satıcı-sağlayıcı sıfatını haiz olabileceği ve kamu tüzel kişilerinin de tüketici işleminin tarafı olabileceği düzenlenmiştir. Kanun'un, kamu tüzel kişilerini de sağlayıcı tanımına sokan bu açık hükmü karşısında, avukatlık hizmetinin kamu hizmeti olduğunu ileri sürerek avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğinde olamayacağını kabul etmek mümkün değildir.

Ücretsiz olmayan avukatlık sözleşmesinin konusunun TKHK m. 3/d anlamında hizmet olduğunda da tereddüt yoktur. Avukatın, yargının bir unsuru olması da bu sonucu değiştirmemektedir. Zira avukatlık hizmeti, avukatlık sözleşmesinin bir unsuru ve edimdir. Karşı edimi mevcut olan mal sağlama dışındaki her türlü edim de TKHK m. 3/d uyarınca hizmet niteliğinde olduğundan ücretsiz olmayan avukatlık hizmeti de TKHK m. 3/d anlamında hizmettir. Avukatlık hizmetinin TKHK m. 3/d anlamında hizmet olmadığını ileri sürmek, avukatlık hizmetinin edim niteliğini inkâr etmek anlamına gelmektedir. Bir başka ifadeyle, avukatlık hizmetinin, edim olmadığını savunmak ne derece isabetsiz ise TKHK m. 3/d anlamında hizmet olamayacağını savunmak da o derece isabetsizdir.

Avukatlık sözleşmesine TKHK kurallarının uygulanmayacağı yönündeki gerekçe, hem isabetsiz hem hatalıdır. İsabetsiz olması

nın sebebi, bir sözleşmenin tüketici işlemi niteliğini kazanması için TKHK'daki hükümlerin uygulanması şartının bulunmamasıdır. Kaldı ki TKHK m. 83/f. II hükmünde de bir sözleşme hakkında diğer kanunlarda düzenleme olmasının TKHK'nın görev ve yetkiye ilişkin kurallarının uygulanmasına engel olmayacağı açıkça belirtilmiştir. Avukatlık sözleşmesinde avukatın veya müvekkilin borca aykırılıklarına AVK ve/veya TBK hükümlerinin uygulanması, avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğine hanel getirmez.²⁹ Avukatlık sözleşmesine TKHK kurallarının uygulanmayacağı yönündeki gerekçe hatalıdır çünkü bir sözleşme tüketici işlemi niteliğini kazanmakla tüketici hukukunun kapsamına girer ve TKHK m. 4 hükmündeki temel ilkeler, TKHK m. 5 hükmündeki haksız şartlar ve göreve ilişkin kurallar uygulama alanı bulur.³⁰

Eleştirilmesi gereken, avukatlık sözleşmesinin TKHK kapsamında olabilmesi değil TKHK'nın kapsamının geniş olmasıdır.³¹ Ancak bu

²⁹ Nitekim Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesi'nin 10.07.2017 tarihli, E. 2017/615, K. 2017/719 kararında, aynen şu ifadelerle yer verilmiştir: "Tüketici Kanunu'nun 83/2 maddesinde; 'Taraflardan birini tüketicinin oluşturduğu işlemler ile ilgili diğer kanunlarda düzenleme olması, bu işlemin tüketici işlemi sayılmasını ve bu Kanun'un görev ve yetkiye dair hükümlerinin uygulanmasını engellemez' hükmü karşısında avukatlık sözleşmesinin Avukatlık Kanunu hükümlerine tabi olması da tüketici kanununu hükümlerinin uygulanmasını engellemeyecektir. Kaldı ki; vekâlet sözleşmesinin yaygın şekilde uygulama alanı avukatla müvekkili arasındaki vekâlet ilişkisinde de söz konusu olmaktadır. Avukat serbest meslek faaliyeti kapsamında tüketiciye hizmet sunmaktadır. Tüketici Kanunu'nda açıkça belirtilen vekâlet işlemlerinin bir tüketici işlemi olduğuna dair kanunun açık hükmü yorumla daraltılamaz. Kanun metninde Avukatlık Kanunu uyarınca düzenlenen vekâletnamelerden kaynaklanan isteklerin tüketici işlemi olmadığına dair herhangi bir istisna bulunmamaktadır." (Kazancı Hukuk Otomasyon).

³⁰ Aynı yönde bkz. Akipek, Avukatın Özen Yükümlülüğü ve Tüketicinin Korunması, s. 188.

³¹ Serozan, TKHK'nın kapsamının geniş tutulmasına ilişkin olarak aynen şu açıklamalarda bulunmuştur: "Tüketicinin korunmasının en ileri noktasına götürüldüğü Batı'da bile, yurttaşın mühendislere, mimarlara, muhasebecilere, avukatlara, sanatçılara, kalfalara, kunduracılara, boyacılar, badanacılara, otomobil tamircilerine, tesisatçılara, elektrikçilere, doktorlara ve benzeri iş edimi borçlularına karşı özel tüketiciyi koruma yasalarıyla korunmasına rastlanmaz; ancak tüketicinin turistik gezi düzenleyen seyahat acentalarına, özel eğitim kursları düzenleyen dersanelere ve bir de sigortacılar karşı özel yasalarla korunmasına rastlanır. Kimi kime karşı koruyacağını ayırdında olmayan yasa koyucumuzun böyle bir korumayı nasıl gerçekleştireceğini tutarlı bir biçimde planlaması kendisinde nasıl beklenebilirdi ki? Gerçekten, düpedüz gülünç bir hayalden ibarettir tüketici-

eleştiriler, *de lege feranda* olup yürürlükteki hukuk bakımında ulaşılan sonuçları değiştirmemektedir.

V. SONUÇ

Avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğinde olup olmadığı tespit edilirken tüketici işleminin şartları üzerinde durulmalıdır. Sözleşmede avukat tarafında bulunan her avukat, mesleki faaliyetlerle hareket eden kişi olduğundan her zaman sağlayıcı sıfatını haizdir. Ücretsiz olmayan her avukatlık sözleşmesinin konusu, karşı edimi olan ve mal sağlama dışındaki bir edimdir. Bu itibarla avukatlık sözleşmesinin konusu, TKHK m. 3/d anlamında hizmettir. Avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğini haiz olup olmadığına belirleyici olan müvekkilin tüketici sıfatına sahip olup olmadığıdır. Müvekkil, avukatlık sözleşmesi kurulurken mesleki veya ticari olmayan amaçlarla hareket ediyorsa tüketici sıfatına sahip olur; mesleki veya ticari amaçlarla hareket ediyorsa tüketici olarak kabul edilmez.

Avukatlık hizmetinin kamu hizmeti niteliğinde olduğu ileri sürülerek avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğinde olmadığı sonucuna ulaşılamaz. Zira TKHK, kamu hizmeti görmekle yükümlü olan kamu tüzel kişilerinin dahi satıcı-sağlayıcı olarak tüketici işlemine taraf olabileceklerini kabul etmiştir.

Konuya ilişkin Yargıtay uygulamasında, çoğunlukla, müvekkilin tüketici olup olmadığı değerlendirilerek sonuca ulaşılmakta ve müvekkilin tüketici olduğu hâllerde, avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğinde olduğu kabul edilmektedir. Yargıtay'ın bu yöndeki yaklaşımı, *kanaatimce* isabetlidir. Bölge adliye mahkemeleri uygulamasında ise her iki yönde kararların mevcut olduğu gözlemlenmektedir. Bazı kararlarda Yargıtay uygulamasında olduğu gibi sonuca ulaşılmaktadır. Buna karşılık, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi, avukatın sağlayıcı, müvekkilin tüketici, avukatlık sözleşmesinin konusunun hizmet olmadığı ve TKHK'da avukatlık sözleşmesine

cinin korunması kurallarının dişçilere, otomobil tamircilerine, lostra salonlarına, heykeltıraşlara, kalorifercilere, taksi şoförlerine karşı uygulanması". Serozan, s. 596-597. Ayrıca bkz. Rona Serozan, "Tüketiciyi Koruma Kanunu Değişikliğinin Artıları ve Eksileri", *İÜHFİM*, Cilt LXI, Sayı 1-2, 2003, s. 340-341.

uygulanacak hüküm bulunmadığı gerekçeleriyle avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi niteliğinde olmadığını kabul etmektedir. Ancak bu gerekçeler hukuken isabetsiz ve hatalıdır.

Avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi sayılamayacağını ileri sürülmesi, yürürlükteki TKHK bakımından mümkün değildir. Bu konuda yapılması gereken, hatalı ve eksik gerekçelerle avukatlık sözleşmesinin tüketici işlemi olamayacağını ileri sürmek değil TKHK'nın kapsamının son derece geniş tutulmasını eleştirmektir.

Kaynakça

- Acar Faruk, "Avukatların Serzeniş: Ücret Sözleşmelerinde Tüketici Hukuku Denetimi", Sektörel Bazda Tüketici Hukuku ve Uygulamaları 2018, s. 237-244, İstanbul 2018.
- Aday Nejat, Avukatlık Hukukunun Genel Esasları, 2. Baskı, İstanbul 1997.
- Akipek Şebnem, Milli Şerh, Madde 3 Akipek Şerhi, İstanbul 2016 (Metin içinde, "Akipek, Milli Şerh" olarak kısaltılmıştır).
- Akipek Şebnem, "Avukatın Özen Yükümlülüğü ve Tüketicinin Korunması", Sektörel Bazda Tüketici Hukuku ve Uygulamaları 2015-2016, s. 168-188, Ankara 2016 (Metin içinde, "Akipek, Avukatın Özen Yükümlülüğü ve Tüketicinin Korunması" olarak kısaltılmıştır).
- Aksu, Raziye, "Avukatlık Sözleşmesinin Unsurları ve Hukuki Niteliği", *TAAD*, Yıl 7, Sayı 27, s. 861-890, Temmuz 2016.
- Aslan İ. Yılmaz, 6502 sayılı Kanuna Göre Tüketici Hukuku, 4. Baskı, Bursa 2014.
- Aydoğdu Murat, Tüketici Hukuku Dersleri, Ankara 2015.
- Çabri Sezer, 6502 sayılı Kanun'a göre Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, Ankara 2016.
- Burcuoğlu Halûk, "Avukatlık Sözleşmesi ve Avukatlık Ücreti ile İlgili Önemli Bazı Sorunlar", *TBB Dergisi*, Sayı 49, s. 49-82, 2003.
- Gümüş Mustafa Alper, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, Cilt-I (Madde: 1-46), İstanbul 2014.
- Güner Semih, Avukatlık Hukuku, 6. Baskı, Ankara 2015.
- Günergök Özcan, Avukatlık Sözleşmesi, 3. Baskı, Ankara, 2013.
- İnal Tamer, "Tüketici İşlemi Kapsamında Avukatlık Vekâlet Sözleşmesi", Sektörel Bazda Tüketici Hukuku ve Uygulamaları 2016-2017, s. 504-557, İstanbul 2017.
- Karakocalı Ahmet, "Konut Finansmanı Sözleşmeleri Kapsamında Tahsil Olunan Yeniden Yapılandırma Ücretinin Tüketici Hukuku Bakımından Yasal Dayanağının İncelenmesi", *Anadolu Hukuk Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, s. 42-75, 2015.
- Karakocalı Ahmet/Kurşun Ali Suphi, Tüketici Hukuku, İstanbul 2015.

- Ozanoğlu Hasan Seçkin, "Tüketici Sözleşmeleri Kavramı", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Sayı 1, Cilt 50, s. 55-90, 2001.
- Serozan Rona, "Tüketiciyi Koruma Yasasının Sözleşme Hukuku Alanındaki Düzenlemesinin Eleştirisi", *Yasa Hukuk İctihat ve Mevzuat Dergisi*, Cilt XV, Sayı 173/4, s. 579-598, Mayıs 1996.
- Serozan Rona, "Tüketiciyi Koruma Kanunu Değişikliğinin Artıları ve Eksileri", *İÜHFM*, Cilt LXI, Sayı 1-2, s. 339-356, 2003.
- Sungurtekin Meral, *Avukatlık Mesleği Avukatın Hak ve Yükümlülükleri*, İzmir 1995.
- Zevkliler Aydın/Özel Çağlar, *Tüketicinin Korunması Hukuku*, Ankara 2016.